

12.08.2014

Valtiovarainministeriö

Viite Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 08.05.2014
(VM065:00/2012)

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Lounais-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen mukaisen kuntalain uudet säännökset ovat varsin perusteltuja ja valtaosin luonteeltaan nykytulkintoja vahvistavia säännöksiä, jotka täsmentävät oikeustilaa. Aluehallintovirastolla ei ole tehtäviensä kannalta huomautettavaa valittuihin linjaratkaisuihin.

Aluehallintoviraston toiminnan kannalta voidaan kuitenkin esittää kolme yksittäistä huomiota.

Ensinnäkin, lakiesityksen mukaan kunnilta poistuisi velvollisuus ilmoittaa kuntayhtymän perustamisesta aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto yhtyy perusteluissa esitettyyn näkemykseen siitä, ettei vastaava säännös ole enää tarpeen. Virasto saa toimintansa kannalta tarvittavat tiedot asiasta muutenkin kautta.

Toiseksi, esitykseen sisältyy aluehallintoviraston kantelukäsittelyn kannalta hienoinen asiallinen laajennus. Kanteluiden käsittelyä koskevan säännöksen sanamuoto on sinänsä säilytetty ennallaan, mutta esityksestä (65 §) puuttuu nykyistä lakia vastaava soveltamisalaa supistava säännös ns. pakollisten kuntayhtymien osalta (nykyisen lain 86 §:n 1 momentin viimeinen virke). Nyt esitetyn lain nojalla aluehallintovirasto tutkisi myös lakisääteisistä kuntayhtymistä (nyk. sairaanhoitopiirit jne.) tehdyt kantelut toisin kuin nykyisin. Perusteluissa asiaa ei ole käsitelty, joten jää epäselväksi, onko muutoksen tarpeellisuutta arvioitu. Itsessään laajennus ei viraston arvion mukaan ole asiallisesti tai määrällisesti merkittävä.

Lakisääteiset kuntayhtymät ovat usein erikoislainsäädäntöön perustuvan valvonnan piirissä, joten kunnalliskanteluksi jäävä asiallinen osuus on todennäköisesti vähäinen. Käytännön työssä on kuitenkin ajoittain ilmennyt tulkintaongelmia sen suhteen, käsitelläänkö kantelua kunnalliskanteluna vai sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteydessä vai osittain molemmissa yhteyksissä. Asioita on ollut hankala sisällöllisesti erottaa toisistaan ja selkeintä olisi, jos tällaisen toimijan valvonta tapahtuisi yhden lain nojalla.

Kolmanneksi, aluehallintovirasto haluaa kiinnittää ministeriön huomion ns. kilpailuneutraliteettia koskeviin säännöksiin eli kunnan yhtiöittämisvelvollisuuksiin ja näiden palveluiden hinnoitteluun. Esityksessä nykyiset säännökset siirrettäisiin sellaiseen uuteen lakiin pienin täsmennyksin. Valmisteilla olevassa SOTE-uudistuksessa kuntien rooli sosiaali- ja terveydenhuollossa muuttuu palvelun järjestäjästä palvelun tuottajaksi, joka sinänsä toimii kilpailluilla markkinoilla. Vaikka tulevan lainsäädännön sisältö on vielä epäselvä, mahdollisena perusajatuksena on, että SOTE-alue (kuntayhtymä) palveluiden järjestäjänä ostaa alueensa palvelut kunnilta ja yksityisiltä palvelun tuottajilta.

Tulevaan tilanteeseen nähden olisi hyvä jo uutta kuntalakia säädettäessä arvioida ja mahdollisesti ainakin perusteluissa sivuta sitä, miten muuttuva tilanne suhteutuu kunnan kilpailuneutraliteettiin. Eli perusteluissa voitaisiin esimerkiksi todeta yleisluontoisena arviona, soveltuuko jokin poikkeusperuste tämänkaltaiseen tilanteeseen. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan mahdollinen tulkintaongelma on sosiaali- ja terveysministeriön tiedossa ja otetaan huomioon lainvalmistelussa, mutta asiaa olisi mahdollista koordinoita ministeriöiden kesken.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut elinkeinovalvontayksikön päällikkö, lakimies Jaska Siikavirta.

Ylijohtaja

Kari Häkämies

Kehittämispäällikkö

Raija Hurskainen